38

DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA,

De

GENUINO ET SIMPLICISSIMO DOLORIS PODAGRICI REMEDIO,

Quam

RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,
DN. FRIDERICO WILHELMO,
ELECTORATUS BRANDENB. HEREDE,
ET RELIQVA.

In Illustri Fridericiana

GRATIOSO FACULTATIS MEDICÆ CONSENSU
PRÆSIDE

DN. FRIDERICO HOFFMANNO,
MED. D. PHIL. NAT. P. P. O. MED. ELECT. AULICO
COLLEG. MEDICI h. t. DECANO,
DN. PATRONO, ET PROMOTORE ÆTATEM COLENDO,

PRO LICENTIA

Summos in Medicina Honores, insignia ac
Privilegia Doctoralia ritę consequendi,
A. diem VI. Nov. M.DC.XCVII.
H. L. Q. C.
Publicæ Eruditorum censuræ submittit

STEPHANUS KIRALY,
Debrecino-Ungarus.

HALÆ MAGDEB. Literis CHR. HENCKELII, Acad. Typogr.

DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA.

De

GENUINO ET SIMPLICISSIMO DOLORIS PODAGRICI REMEDIO.

§. I.

Ihil naturæ humanæ tam abominabile atque ærumnosum, nihil tam difficile quam diuturnos & diros sustinere dolores, quorum sæpius tanta vis est, ut cum corpore mentem in functionibus suis disturbent, ipsique non minimam intendant pernitiem. Ex sævissimis autem primas videtur tenere ille qui articulos torquet, propter quem memoriæ mandatum multos fuisse qui præ intolerantia filum vitæ sibi præscinderunt. Quid autem vulgarius, quid Princeps hujus mundi, divites & præcipuos viros magis affligere & vexare solet, quam dicti doloris sævitia. Quanto conatu atque industria pro molestissimo hoc hospite avertendo quæsita & excogitata

hactenus sunt remedia. Tot ferme podagricorum prostant arcana atque pharmaca, quot sunt qui ex hoc morbo laborant individua, ut ingens subrepat tædium tantam remediorum sylvam adversus unum morbum recensere. Equidem est Chemiatrorum contentio in hoc probanda, quod variis auxiliis ægrotantium fastidia sublevare fuerint annisi; ast nisi verum dissimulare velimus, neutiquam respondent omnia huc usque in medium producta expectationi, sed pleraque inflant spem hominum postea autem destituunt, adeo ut ægerrime sanescant illi quorum artus semel occupavit dictus morbus. Cum autem mecum paulo exquisitus expenderem genesin & nativitatem hujus affectus, & quare tam pertinaciter remediorum vim eludat atque contemnat, deprehendi spem sanationis, modo non penitus sit consummata minime esse abjiciendam, sed restare adhuc probatissimum idque simplicissimum remedium, & ob id a Medicorum filiis ipsisque ægrotantibus, quorum ingenio minus arridet, repudiatum parvique æstimatum. Id autem ut verbo me expediam & statim in limine curiosorum expleam desiderium, Physico-morale est, & temperantia vitæque sobrietas nuncupatur. Hæc mea sententia optima & tutissima medicatrix & præservatrix, hujus affectus est, hæc asperitatem hujus morbi complurium exemplo non modo lenit & mitigat, verum & vincit planeque avertit, nisi res omnis ratione naturæ ægrotantis & vehementiæ morbi sit conclamata. Placet autem paulo fusius hæc omnia exquirere & in præsentia paulo accuratius determinare, in quo natura atque ingenium versetur hujus morbi; quinam ortus ac causæ ejus sint & a quibus foveatur ac susten-

ſtentetur; & quo pacto commendata hæc medicina proficere & omne fere punctum abſolvere queat. Deus T. O. M. ex alto aſſiſtat noſtris conatibus.

§. II.

Ut autem ſcopum noſtrum rite attingamus, & aſſertionis noſtræ veritas eo clarius eniteat res poſcere videtur paulo diſtinctius exponere, cujus naturæ indolis ac temperamenti potiſſimum ſint illi, & qua vitæ ratione utantur, quos dolor exercet podagricus. Primum autem huic morbo obnoxii ſunt maxime qui tenerioris complexionis, habitus corporis mollioris ac ſpongioſioris ſunt, juvenes, viri, ſucci pleni, temperamenti ſangvinei, vel ſangvineo pituitoſi, hoc eſt qui copioſum & tenuem ſangvinem in parvis aſt innumeris vaſculis fovent. Ut plurimum ſolent eſſe ingenio hilares & acuti, veneris appetentes & affectibus dediti, qui dulcibus delectantur nec laboribus gravioribus aſveti. Unde volupe viventium morbus antiquitus etiam putatus hic morborum τυραννικότατος eſt, diæteque plærumque vitioſæ proles, hinc plebei ruſtici & pauperes & qui duro labore membra exercent & victu ſimplici utuntur raro vel nunquam cum moleſtiſſimo hoc morbo confligantur. Porro fæminæ quia a luxu & libidine magis ſunt alienæ, nec diæta adeo ut viri abutuntur, a podogra ſunt immunes ipſo Hipp. *teſte lib. 6. Aph. 29.* niſi luxu etiam diffluant & ex imminuta menſtrua purgatione ſentina ſuperfluorum & corruptorum humorum anſam huic morbo præbeat. Eunuchi & pueri eodem Hipp. aſſentiente *l. 6. Aph. 28. 30.* ex podagra non laborant, quoniam extra veneris uſum ſunt, ſed ſucci nativi plena

 omnia

omnia eorum vasa sunt. Dantur tamen exempla licet pauca ubi etiam pueri podagra afflicti fuerunt, ubi nimirum a Parentum semine illa nata fuit, & maxime cum lue venerea contaminati fuere. Et Müllerus in *oper. pag. 648.* refert, se nobilem curasse juvenem qui ab ineunte ætate sæpius correptus fuit podagra, quoniam Parens ejus in ipso paroxysmo eum genuerat; ex podagricis enim juxta Galenum & Hippocratem ipsaque experientia teste fiunt podagrici. Quare scite dixit Plutarchus: expedire ut statim podagricorum filii curentur, ne fiant podagrici. Ulterius podagrici solent esse hypochondriaci nephritici & qui ex ventriculi imbecilitate viriumque debilitate laborant; unde quæcunque naturæ vires frangere & debilitare solent podagræ generationi velificantur.

§. III.

Jam autem quod attinet ipsius podagrici doloris genesin, non nisi ex fractis naturæ viribus, debilitato viscerum atque articulorum tono, imminutaq; sangvinis chylique spirituascentia originem suam trahit. Nihil autem magis labefactare robur partium solidarum, nec non æquabilem temperiem ac motum spirituum atque humorum destruere aptum est quam desidia, generosi vini potatio, veneris abusus, iracundia & quæ sunt generis alia. Quomodo autem hæc noceant & corpori infensa sint, & podagricum malum exsuscitent, paucis sic complecti placet. Podagra spasmus summe dolorificus est excitatus in membranis ac ligamentis nerveo tendinosis, qui articulos firmant atque in musculorum tendinibus qui juxta juncturas abundant. Subjectum doloris

ris eſt ſpiritus quo perfuſæ ſunt ipſæ membranæ, quique ex ſangvine vitali & nervorum fluido invicem commixto originem ſuam nanciſcitur. Hic a Deo ſic congenita efficacia ſua motum irregularem a vitio fluidi ipſi impreſſum perſentit. Quapropter quo major ſpirituum copia, quo major ipſorum rigor atque actuatio, & nocentis humoris vis atque impetus gravior, eo impetuoſior ſpirituum motus graviorque ſenſatio atque affectio oboritur. Et inde facile conſtat ratio, quare juvenes & qui robore ac vigore ſpirituum pollent acerbiores ac duriores paroxysmos, breviores tamen ipſis frigidis imbecillibus ac ſenibus experiantur, qui mitiores aſt diuturniores patiuntur. Unde perpulchre ſcribit *Pecblinus Obſ. 25.* nonnullos eſſe arthriticos qui per multas ſeptimanas & ſæpe per annum podagra detinentur, cum nulla alia ſymptomata infeſtiora habent quam membrorum *ἀκρατείαν* appetitum proſtratum, ſitim inexhauſtam, & noctes diesque inſomnes, ceſſante ſcilicet paulatim ſpirituum vigore.

§. IV.

Cum itaque ſpiritus a cauſa lancinante & irritante in impetuoſum atque diſcurſivum in anguſtiſſimis membranarum tubulis motum concitantur, moleſtiſſima tenſio, diſtractio & continui ſolutio exſurgit, ſub qua tenſione conſtrictio & coanguſtatio vicinarum partium fit. Quare invadente dolore pori cutis anguſtantur, influxus ſangvinis & refluxus debitus impeditur, ſudor ac tranſpiratio nunc cohibetur nunc augetur, membrum rigore ac rubore concutitur, venæ diſparent, & valde ſenſibilis in parte affecta diſtenſio & diſtractio percipitur concomitante æſtu, rubore & ſubſequente tumore

Spa-

Spasmus autem hic non tantum in afflicta parte incipit & subsistit sed ulterius serpit inque consensum trahit alias eximioque sensu præditas internas partes, quæ simili spasmo affectæ varia producunt symptomata. Unde non ignota potest esse ratio, quare frequens oscitatio, flatuum descensus per femoris carnes, horipilatio per dorsum ac lumbos febriculosus pulsus, præcordiorum anxietas, somni inquietudo, torpor atque vermiculatio articulorum, in suris quasi convulsio, cibi fastidium, nausea, vomitus ubi imminet paroxysmus vel jam præsens est, ægros infestet, quæ omnia ex spasmodica constrictione & inde resultante sangvinis motione non possunt non originem suam repetere. Adde quod podagra in alios morbos spasmodicos facile terminetur, uti in nephritidem, colicam; & hi vice versa sæpius in podagram abeant. Trincavellius *lib. 10. c. 1.* scribit se vidisse dolores in ventriculo concentratos desiisse in articulares. Quinimo observatum est coli vel calculi dolores supervenientes podagræ sedasse eam. Retulit mihi Excell. Dn. Præses se annotasse in podagrico generoso supervenientem quartanam ipsa podagra discedente. Item alibi quoque observatum fuit, podagræ quartanam succedentem illam e medio sustulisse: Quod autem in febribus intermittentibus contingere solita phænomena spasmo debeantur, haud ignotum esse poterit.

§. V.

Ut autem eo melius intelligatur sub spasmodicis affectionibus ludere morbum hunc suas tragædias, attendi velim a suppresso nimis cito podagrico insultu per inviscantia poros & nociva topica, intro sic vergente materia vitiosa, pathemata subsequi, quæ non nisi a violen-

lento & moleſtiſſimo partium internarum ſpasmo deduci poſſunt: Ita a podagra recedente ad interiora obſervata fuit colica vehementiſſima, urinæ ſuppreſſio, vid. *Eph. Germ. dec. II. anno VI. obſerv. 2. Dec. I. anno VI. obſ. 208.* quæ refert aſthma, Epilepſiam & colicam inde exortam. Sic quoque Welſchius *dec. 11. obſ. med. 11.* convulſionem lethalem, dyſpnæam, palpitationem cordis, lipothymias cum ſubſequente epilepſia & apoplexia lethali notavit. Et Simon Pauli in Quadrip. Bot. recenſet, non minus ex antiquis Aretheus lib. 11. de diuturnitate c. XII. multis in hydropicum morbum, quibusdam in aſthma concedere podagram immedicabili ſucceſſione ſcribit. Poſtremo confirmat ſententiam noſtram ipſa ratio medendi pathematibus podagricorum, quæ maxime conſiſtit in compeſcendis & ſiſtendis tam per interna quam externa remedia moleſtiſſimis partium ſpasmis.

§. VI.

Expoſita ſic indole podagræ, quæ in ſpasmo dolorifico, omnium ferme ſymptomatum parente conſiſtit, excutiendum ulterius remanet, quænam hujus effectus cauſa, & in quibusnam partibus geneſis mali exiſtat. Medicorum recentiores ferme omnes in hac ſententia videntur convenire, podagram morbum eſſe metaſtaticum ſalinum a collectione ſalis fluidi acris ſtimulantis intra membranas ac ligamenta articulorum enatum. Cujus generis autem ac ingenii illud ſal ſit, diſſentire videntur. Alii acidum, alii ſal tenue corroſivum bilioſum, alii auſterum & ſtypticum principium incu-

 ſant.

ſant. Nos purum & ſibi relictum acidum in animantium corporibus vix reperiri exiſtimantes, tartareum illud eſſe aſſerimus, ita tamen, ut acidum quoad figuram ſuam ſcindentem ſpiculatam, haud ſecus ac in Tartaro, prædominetur. Interim tamen non negamus, pro diverſitate morbi atque ægrotantium majori volatili acridine bilioſa, vel etiam auſteritate ſtyptica terrea illud eſſe imbutum; unde etiam arthritis variat, & volatilis vel fixus exurgit dolor magis vel minus ardore atque inflammatione infenſus. Multa autem ſunt, quæ peccantem materiam tartareæ indolis eſſe evincunt. Etenim experientia compertum eſt, hypochondriacos & calculoſæ diſpoſitionis ut plurimum evadere podagricos, & vice verſa, ita ut affectus hi invicem ſororientur, & unus in alterum facile abeat. Serum autem in dictis morbis tartarea ſalſedine imbutum eſſe, nemo qui gnarus rerum medicarum eſt, ibit inficias. Accedit, quod in conſummata arthritide vel Iſchiatide ligamenta juncturarum eroſa a ſabulo tartareo ibi ſubſiſtente reperta in ſectionibus fuerint. Quin imo tophacea materia, quæ intra articulos in conſummata ac frigida podagra copioſe quandoque reperitur atque eximitur, maniſeſtiſſime naturam tartarei ſalis, quod ex acido & copioſa terra conflatum ſit, demonſtrat. Ita *Kerckringius* ſub examine chemico ex ejusmodi tophis & materia podagrica, elicuit ſpiritum quendam inter ſpiritum tartari & ſalis ammoniaci quodammodo medium, acidiorem nimirum illo; hoc vero mitiorem: & oleum, oleo tartari colore fætore & conſiſtentia in omnibus ſimile: nec non ſal ex capite mortuo extraxit, quod ab eodem

ſale

ſale tartari parum abludebat, niſi quod ſapore quodam extraneo infeſtus, ingratam quandam pariebat nauſeam. vid, *ſpicil. anat. obſ.* 28. Sic obſervatum quoque fuit ab auctoribus, podagricorum excrementa nimirum ſputum, urinam, ſudorem collecta, prævia evaporatione, præbuiſſe materiæ candeſcentis concretæ in tartari conſiſtentiam, inſignem copiam. vid. *Pechlinum obſ.* 25. *&* *Kerckringium l. c.* Notavi in viro generoſo, qui ſubinde podagra divexari ſolet, ſequentia: hic paroxyſmum imminentem præſentire ſolet maxime ex colore annuli, quem digito gerit ex mercurio mediante venere ac tutia confecti, qui aliquot dies ante paroxyſmum & per totum morbi curſum livorem ac nigredinem contrahit, qui ſponte tandem deſinit priſtino redeunte colore ſub declinationis tempus. Id quod curioſum phænomenon mea ſententia effluviis tartareo acidis per tranſpirationem prodeuntibus adſcribendum venit. Taceo materiam in articulis podagricorum collectam, & quandoque veſicatoriorum vel aliorum remediorum uſu affluentem, ſumme corroſivam ipſo ſenſu teſte naturam præſeferre. Confirmare inter alia præſentiam tartarei fluidi ſalis in podagricis videtur nimia potatio vinorum tartareo talismodi ſucco ſcatentium, quæ podagram generare ſolent frequentiſſime; item nimia ciborum appetentia & voracitas maxime ante tempus invaſionis, quæ ſine dubio lymphæ acidæ abundanti in ſalivali & gaſtrico fluido debetur.

§. VII.

Congreditur autem tartareum hoc ſalſum muci-

laginoſo ac pingvi, quo articuli & juncturæ omnes gaudent rore ac glutine, quod ſecundum naturam inſipidum, oſſa juncturas tendinesque lævigare & obducere ſolet. Notabile enim eſt, ſub membranoſo ligamento, quo articuli firmari ſolent exſtare tunicam mere glanduloſam ac veſiculoſam, in quam terminantur maxime in homine multæ vaſorum ſangviferorum ramificationes, hæcque tunica, propter laxitatem ſuam minime inſervit oſſium conjunctioni, ſed mucilaginem certam inſtar ovi albuminis, licet non ſemper adeo claram & limpidam ſecernit. Præterea in ipſo articulorum cavo exſtant qvoque eximiæ magnitudinis corpora glanduloſa pingvedine obſita, quæ ſimilem mucilaginem a copioſis ſangvinis vaſculis ibi ſecernunt ad lubricandas juncturas ipſasque ab incaleſcentia & atritione conſervandas, uti copioſe pariter ac ſolide id deduxit celebris Anglus Clopten Havers. *in oſteologia.* De hoc ipſo glutine articulorum jam dudum *divus* Hipp. *in lib. de locis in homine*, ſententia pronunciavit: *Humidum nativum articulorum, ubi male valent, male habent articuli; ubi bene, & ipſi articuli.* Quotiescunque itaque materia acris tartarea in ſangvine ſuper abundans ſimul deſcendit per dictarum glandularum poros nimis laxatos ad ipſos articulos, non modo coagulum mucilaginis efficit, quod difficilius poſtea reſolvitur vel etiam copia in gypſeum corpus tandem convertitur, verum & intra ſubtiliſſimi ſenſus membranas incarcerata propter anguſtiſſimas vias, minus commode propellitur vel evaporat, ſed deteſtabiles cruciatus in parte affecta ſuſcitat: cujus ſæpius tanta eſt ſubtilitas ut omnia quantumvis leniter admota tegumenta vel medicamen-

camenta, officiosamque manum vel e longinquo reformidet. Attentione dignum est, nihil magis mucilaginem articulorum destruere atque coagulare, quam acidum tartareum sal lenius v. g. acetum vini, vel vinum rubellum album, neque tantam mutationem atque coagulationem ipsi inducere aliud potens, uti oleum vitrioli &c. sicuti id variis experimentis clarissime demonstravit Clopton Havers. *l. c. p. 257.* evidenti scilicet documento, vina tartarea aptissima esse ad procurandos paroxysmos arthriticos, ubi tonus glandularum debilitatus est & patiens aliquam ad hunc affectum dispositionem habet.

§. VIII.

Quamobrem autem tartarea illa nociva sanies potissimum descendat ad articulos & quidem pedum, plures discrepantes afferri possent rationes. Non autem hic illorum quadrat sententia, qui, uti in aliis præter naturam evenientibus faciunt secretionibus sic quoque hanc naturæ beneficio adscribunt, quasi ipsa ex singulari consilio, arbitrio & providentia ad alios morbos avertendos ceu præses corporis heterogeneum dejiciat ad hasce partes. Minus enim benignum est ad sensibilissimas & angustissimas partes ubi maximi cruciatus fiunt emittere peccantem materiam, cum aliæ adsint, ubi non tanta doloris atrocitas metuenda: & magis providentia bonitas & cura dicenda esset, si jam dum ab initio prohiberet, ne tale quid generetur, vel si quid peccet aut error quidam committatur, non statim ille ærumnoso dolore, qui gravissimorum symptomatum parens & causa est, expiaretur; Sed statuendum potius existimo, salia

peregrina in humoribus præter naturam collecta & ex imbecillitate viſcerum ac robore virium deficiente non ſecreta per ordinaria emunctoria, a lympha & ſero ſangvinis ob texturam ejus tenuem poroſitatemque imbibi atque abſorberi, ſicque ad tunicas glanduloſas totius corporis, glandulasque conglomeratas ipſo cum vehiculo lymphæ advehi, modo ſemper glandularum talis adſit diſpoſitio qua admitti queant. Quare ratio amplius ignota eſſe non poteſt, quam ob rem laſſitudo, gravitas membrorum, rigor, horripilatio, anxietas præcordialis, phlogoſes, oſcitatio, æſtus corporis cum pulſu celeri, nauſea, vomitus præcedant paroxyſmos arthriticos & eos comitentur: Item quare ex una in alteram partem vagabunda materia, niſi qualitas ejus renuat, oberret, & per cutis ſpiracula ſi ejus evaporatio per aerem frigidum vel repellentia impediatur, intro vergens, diarrhæam, vomitum, colicam palpitationem cordis excitet. Quod autem materia peccans non intra omnes articulos, mediante tunica glanduloſa ſeparetur, ſed quandoque certis in partibus tantum, uti in chiragra, podagra & iſchiatica affectione, id debilitati hujus partis, & tono glandularum deſtructo adſcribendum eſt: Quod ad pedes deſcendat, hæc ratio eſſe videtur, quoniam naturalis harum partium tonus ac vigor multum læditur per frigus, quod pedes magis experiuntur; deinde a calceorum preſſione ac ſtrictura frequentius offenduntur. Accedit, quod tardior & lentior per partes extremas & anguſtisſimas, item pedis ob poſituram perpendicularem, lymphæ ac humorum ſit circulatio ac motus. Unde humorum ſtaſes & diſtenſiones præter naturam

ibi

ibi frequentiores : Supereſt adhuc una ratio & quidem præcipua, ſcilicet quando pedes dolor affligit, cogimur quieſcere, ne deterius fiat malum; quies autem ulterius nocet, cum humores ob motum ceſſantem, ibi magis tenentur ſubſiſtere & imbecillitatem augere. Ita edocemur familiari exemplo, quando pedem diu in uno ſitu tenemus, vermiculationis ſenſum oboriri. Vocanda huc quoque eſt in auxilium, nativa pedum imbecillitas a parentibus podagricis contracta, quæ partim in ſpirituaſcentia humorum deficiente, & inde reſultante partium ſolidarum maxime extremarum debilitate, vel in ipſa prava textura & conformatione, & pororum diſpoſitione partium harum conſiſtit. Idem obtinet in aliis artubus, quos occupare ſolet dictus dolor arthriticus.

§. IX.

Ex hiſce adductis facile apparere poteſt, quid ſtatuendum ſit de illorum ſententia, qui fermentum quoddam podagricum in articulis ſtabulari putant, vel membra digeſtivo ſuo naturali defraudata eſſe dicunt in noſtro affectu. Unde vero maligni hujus tartarei ſucci in humoribus proveniat copia, ulterius venit examinandum. Veteres pariter ac recentiores inculpare ſolent vitia digeſtionis primæ ac ſecundæ, ut inde partes ſolidæ luant ſuam pœnam. Alii, uti Helmontius & Sydenham ſolam ventriculi imbecilitatem & coctionem læſam accuſant, qua cruditates chyli parum in ſangvine correctæ in corporis ſphæra ac habitu remanent. Quidam naturæ robur deſtructum & enervatas vires cauſam eſſe afferunt.

runt. Si rem rite expendimus parum hi omnes inter ſe diſſentiunt, modo ante ſufficienter explicatum ſit, quid per hæc ſupra dicta intelligatur. Nos ſpiritua ſcentiam ſangvinis & humorum imminutam in cauſa eſſe pronunciamus, quare tam impuræ excrementitiæ ſordes accumulentur in corpore noſtro. Etenim ſubtiliſſimæ partes ſangvinis ſi deficiunt & ſubjugatæ ſunt, prædominium nactis terreſtribus, fixis, mucilaginoſis, immobilibus partibus, debita ſangvinis motio tam per circulum quam inteſtina ab æquilibrio deflectit, ſangvinis fit craſſities ac denſitas, calor nativus imminuitur, anguſtæ emunctoriorum ac viſcerum viæ obſtipantur, unde non poſſunt non per congrua ſua ſecretoria evacuari ſolita excrementa remorari: quæ ſanitati & vitæ inſidias ſtruunt. Motus enim eſt, qui vitam conſervat, qui elementa ſangvinis intime unit, humores in fluiditate conſervat a putredine & corruptela dum heterogeneas ſeparat, homogeneas defendit & conſervat. Motus autem hic deficit, deficientibus partibus ſubtiliſſimis, mobiliſſimis & admodum diviſis, ſulphureis, æthereis, uno verbo ſpirituoſis.

§. X.

Unde autem harum particularum defectus repetendus ſit paucis explanabimus. Evenit autem illud ipſum duplici ratione, dum vel quidam immediate ſubducuntur corpori ſpiritus, qui tamen ipſi præeſſe & corpus regere debebant; vel quando variis de cauſis impeditur illorum generatio. Primum autem ſubtrahit ſpiritus & ſubducit nervis ſuum genium immoderata venus. Semen delibatiſſimæ & ſpirituoſæ lymphæ ac

ſan-

ſangvinis ſoboles eſt, quæ ſi intemperantius exhauritur, non poteſt fieri, quin mirifice debilitentur partes fluidæ ratione vigoris ſubtilitatis & inteſtinæ motionis; tum & ſolidæ ratione toni & roboris ſui, quibus deſtructis, ſangvinis etiam circulatio & depuratio non legitimo procedit modo. Unde jam apparet aphoriſmorum Hippocr. in initio diſſertationis noſtræ allegatorum veritas, quare nimirum pueri, mulieres & evnuchi non facile patiantur podagram.

Poetis podagra Bacchi & veneris dicitur filia. Hinc antiqui verſus

E ſolvi lumba venere, ſolvi lumboque
Baccho creata eſt ſolvi lumba chiragra,

Et latini Poetæ verſus:

Ut Venus enervat vires, ſic copia vini,
Et tentat greſſus debilitatque pedes.

Notabile autem hic eſt, quod arthritis & abuſu veneris ſæpius unice ſuam originem petat & quod omnes arthritici & podagrici propter ſal illud tenerum ſtimulans in lympha & ſangvine contentum ad venerem præ aliis magis ſint proclives, adeoque magis magisque enervando vires malum contumacius reddant. Præterea ſpiritus corporis noſtri motores non parum invertit & nervis debilitatem addit vini & maxime genoroſi vel etiam tartarei acidi largior potus, utpote partes vini ſulphureæ nimis celeriter per venas rapiuntur ad caput ſubeuntque poros nervorum & ſpiritibus ſeſe aſſociant, quorum craſin ob cruditatem & heterogeneam indolem ſuam valde invertunt ut munere ſuo in regendis machinæ artubus defungi minus recte queant. Ex-

perientia multiplici deprehensum est, nihil plus tartareæ illius, aut quomodocunque appellare libet, materiæ arthritidi generandæ aptæ obtinere quam vinum; quæ etsi in corporibus quibusdam sequesteretur, tamen in illis, quæ viscerum debilitate laborant, servatur atque accumulatur in sangvine. Datur tamen vinorum magna diversitas. Quæ enim in arenosis terris proveniunt, minus materiæ ejusmodi tartareæ continent. Dixit Wepferus *dec. 1. a. 2. c. 39.* raros apud Schaffhusanos esse podagricos & calculosos, neque convulsivos motus frequentes & potissimum id fieri a vino rubello salubri. Sic etiam memini Jenæ, quamvis ab incolis ejus loci satis liberaliter bibantur vina vernacula, non tamen multos ibi esse padagricos. Contra observatum fuit, quæ in terra pingui argillosa & limosa proveniunt ad fovendam podagram esse paratissima; cuius generis sunt Bohemica, Hungarica Austriaca &c. Neq; obstat, vina magnam quantitatem tartari terristis, qui sæpius vias urinarias magis detergit, possidere, utut in podagra progignenda minoris efficaciæ sint aliis, quæ talem quantitatem non complectuntur, sed forsitan subtiliori ac penetrantiori acido, qui cum succis vitalibus facillimam init copulam instructa sunt. Sic vini Tocaviensis mens. IV. destillatæ vix drachmam semis, totidem autem Rhenani ad minimum drachmas qvinque elargiuntur. Multo magis autem talia vina nocent si ad ebrietatem usque ingurgitantur, quo spirituum & vigor nuturalis magis extingvitur ut deinde viscerum tono debilitato minus commode illa, quæ in vinis nociva atque pernitiosa sunt excludi queant. Ulterius genus nervosum valde debilitat, & ad affectum nostrum viam sternit intemperantia affe-
ctuum

ctuum. Hi enim immediate pervertendo ſpirituum ſchesin & motum naturalem turbas maximas in corpore ratione mixturæ ſangvinis & motus ejus concitare apti ſunt. Quorſum referre etiam liceat nimias & attentas meditationes & haud interruptas curas ſollicitudines præſertim & ſtudiorum intemperies, in debilibus ſubjectis hinc eruditorum etiam morbus eſt. Hæc enim ſpiritus conſumunt & neceſſarias corpori ſubfurantur vires & evocato è ventriculo ad laborantis cerebri ſubſidium igne cruditates accumulant, quæ obſtructiones viſcerum & hypochondriacam affectionem nec non podagricam producunt.

§. XI.

Poſtmodum ulterius ad ſpirituum defectum, torpidiorem ſangvinem, ac lympham, cruditatum accumulationem tribuit nimia intemperantia in edendo ſeu voracitas. Quandoquidem cibus nimius præcipue viſcidus non facile reſolubilis gravis ventriculo eſt, vires premit, in rudem faceſſit chylum, crudum & craſſum procreat ſangvinem; hinc intemperies, hinc obſtructio, hinc plethora, quæ vitia graviſſimorum morborum cauſæ antecedentes continenteſque fiunt. *Hippocrates* optime ait ubi cibus p. n. copioſius ingeſtus eſt, hic morbum facit. Proinde uti a multo oleo lucernæ flamma, ſic a cibo copioſo calor ſuffocatur nativus. Præterea ſolitorum exercitiorum intermiſſio, deſidia aer craſſus, frigidus, humidus, aquilonius generationi affectus noſtri valde veliſicantur, quandoquidem crudum & vappeſcentem reddunt ſangvinem, ejus ſpiritu aſcentiam atque ſubtilitatem deprimunt, tranſpirationem &

ventilationem morantur, unde non poteſt non, qui excrementorum ſalſorum tartareorumq; magna fiat accumulatio. Ex Cratone refert *Sennertus* quam primum intus ſudor detinetur aut inhibetur, maxime ſi conſvetus fuerit, imminere paroxysmum podagricum. *Tachenius in tr. de M. principe. c. 72.* tradit excrementum conſvetum inter pedum digitos non repertum paroxyſmum inſtantem ſignificare. Habitus autem corporis laxus & ſpongioſus qualis deprehenditur in ſangvineo phlegmaticis ipſisque ſangvineis multum facit ad productionem affectus noſtri. Etenim ſub tali habitu corporis ſangvinis circulatio propter langventem tonum ſolidarum partium & venarũ copiam exiguitatemq; lentior & impeditior ad proventum cruditatũ confert ſuum ſymbolum. Referri itidem huc debent, inque conſiderationem venire conſuetarum evacuationum ſuppreſſiones ſeu ſangvinis ſeu ſerii ſolennes podagræ illis eſſe conſveſcunt, quibus ſangvis per hæmorrhoides antea expurgari ſolitus non ſtato tempore fluit vel ſi catarrhorum fons qui largiter alias fluxit obſtructus. Ex quibus adductis cauſis remotis expedit colligere, qua ratione intemperantiæ atque pravæ diætæ ſoboles ſit podagra, & quare affectio hypochondriaca nephritica, arthrica magnam inter ſe alant affinitatem & arctiſſimo contineantur vinculo.

§. XII.

Quemadmodum autem remota cauſa ſublata tollitur ipſe affectus: ita quoq; ſi ſpirituaſcentia deperdita reſtituitur, ſi cruditates humorum & ſolidarum partium obſtructiones abſumuntur: non tantum mitigatio doloris podagrici ſed & plenaria ſanatio expectanda eſt. Quocir-

circa ante omnia qui podagræ molestissimo dolore detinetur, & mitigationem vel sanationem ejus exoptat primum temperet sibi, quantum possibile est ab usu veneris maxime immoderatæ; & quam corporis languor & dolor subsequitur. Subito namq; exhaurit subtiliores spiritus, caput debilitat, mentem ac sensus infirmat atque convellit. Secundo ab ebrietate, copiosa potatione vini & ingurgitatione liquorum inebriantium omni cura & studio sibi temperet, hoc pacto enim multi ab arthritide liberati sunt. *Trincavellius* scribit *de ratione curandi particulares humani corp. affectus l. 12. c. 11.* se novisse medicum Venetiis, qui cum non parum infestaretur a podagra & ad senium usque solum primum atque in quinquennium sibi vinum interdixisset, liber tandem ab omnibus iis molestiis ita evasit, ut amplius usque ad ultimum senium, imo ad mortem horum dolorum fieret expers. Refert *Solenander S. V. cons. 1.* Viduam quandam Hispanam cum usum vini quo tamen pro more gentis paucissimo & dilutissimo usa fuerat omisisset, podagra amplius non fuisse tentatam. Et plures talismodi historiæ notissimæ sunt eorum, qui vel in carcerem conjecti vel ad paupertatem pervenerunt & a vino abstinuerunt ab arthritide liberati sunt. Præstat itaque aquam puram & levem bibere quam vinum. Ex hydropotis enim nemo facile est, qui hunc in morbum prolabitur vid. Bruyerinus de re *cib. lib. 16. c. 3.* Schenck. *obs. l. 5.* Hermannus von Heyden/de Podagra *Pechlinus obs. p. 226.* At vero quamvis nonnullis podagricis vinum admodum sit infensum, negandum tamen non est, dari casus, ubi ventriculi quædam & intestinorum imbecillitas

 tas

tas a frigido humore orta adest, tunc ad virium refectionem admitti vinum debere, maxime si diluatur cum aqua & vetus excoctum optimæ notæ assumatur, & adhuc magis, si in consvetudinem abiit vini potatio, nec ad ejus usum ægrotans protinus sentiat incommodum, de qua re consuli potest *Pechlinus obs. 27.*

§. XIII.

Porro qui vitam a podagra immunem servare vel ejus dolores lenire atque mitigare intendit: temperet sibi ante omnino a multo cibo tam in paroxysmo quam extra morbi accessionem. Vere scribit Hippocrates: præcipuum sanitatis esse studium non satiari cibis & impigrum esse ad laborem. Sique profecto quid est, quod vitam servare potest a morbis diuturnis liberam, temperantia in victu est, hac enim alacritas & ingenio & corpori accedit. Consistit autem hæc temperantia in hoc, ut vel bis de die parum cibi assumamus nec plenarie satiemus appetitum, vel saltim semel de die & cœnam intermittamus. Quod mirifice commendat podagricis *Tackius p. 97. item Sydenhamius p. 579.* qui prandium saltim commendat, humoribus digerendis cum lectus solum sit dicatus. Multi inquit Tackius qui semel de die solum cibum assumsere, ad centum annos vixerunt. Præcipue autem in paroxysmis a cibo abstinendum est. Nam ejus accessio ipso *Hipp. teste* damno est: Eo enim tempore refluí sunt humores ad centrum corporis, unde opprimitur anxiaque evadit respiratio & aliena regio ab impuris succis incurritur. Si cibum tunc dederis, in impuritatem ille abit ac distento hypochondrio opprimitur pectus, unde anxia respiratio

&

& calor cordis major. *Valesius de Taranta in Medicinalibus obs.* refert, quendam, quotiescunque imminere paroxysmum sentiret, ab omni cibo & potu abstinuisse, & ita morbum præcavisse. Facile hinc apparet ratio, quare egeni raro sint podagrici, magis autem opulenti & voluptuosi & qui per multas horas mensis accumbunt & utriculi instar abdomen distendunt. De opulento quodam Germano *Schenkius apud Casp. de Rejes campis elys. q. 79.* tradit, qui cum otio deliciis luxuq; circumflueret familiarem huic vitæ podagram, arthritidemque adeo miserabilem contraxerit, ut non nisi duobus suffultus adjutusque famulis promoveri loco posset, verum lapsis sensim rebus ad paupertatem redactus est tantam, ut & opibus destitueretur & famulis nec nisi frugalis mensa ad vitam suppeteret. Hæc fretus & paculatim ipse solus incedebat & a podagra prorsus deserebatur. Non incommode hinc *Petrarcha*: Si a podagra liberare cupis, aut pauper sis oportet, aut ut pauper vivas. Multos ab hac ægritudine liberasse traditur paupertas, vera defæcatrix corporum; quosdam vero frugalitas, quam voluntariam seu fictam & imaginariam paupertatem dixerim. Vidisti aliquos perpetua vini abstinentia curatos: ita fit dolore dolor clavus clavo pellitur, ut antiqvo dicitur proverbio. Vix molestum aliquod sine molestia curatur, ut præterea autem hoc morbo cumque aliis multis pacem habeat, non baccho solum sed & veneri bellum indixisse profuerit. Quare

Vis te languentem curva relevare podagra
Quantumvis fueris dives, egere scias.

Refert Hyeronimus multos fuisse qui cum podagra labo-

laborarunt ad paupertatem redactos tantemque liberatos.

§. XIV.

Postremo qui a cruciatibus podagricis liber esse cupit, sibi temperare debet ab omnibus gravioribus curis animi laboribus meditationibus & perturbationibus. Hæc enim elogio Sydenhamii addissolvendam spirituum, qui sunt digestionum instrumenta, systasin, ac proinde ad podagræ incrementum multum faciunt. Refert *Porphyrius* in vita *Plotini* quendam Regulum, cum captus esset pedibus sese ab omnibus curis abnegasse & a podagra fuisse liberatum. Tanti refert in hoc morbo vincendo animum quietum habere. Cæterum vero commendandus podagricis est labor ac motus, qui firmitudinem & robur partibus fœnerat, transpirationem promovet cruditates dissipat & ad totius corporis habitus immutationem aptissimus est. Elegantissime scribit *Hippocrates in l. 162. n. prorbæt.* curari podagricos posse juvenes in quibus nondum sunt facti calli, qui laborem amant, qui vivunt accurate & quorum alvus fluida est. Exercitium autem hoc non nimis sit vehemens sed moderatum quale est equitatio seu frequens vectio in curru, hanc merito cum *Nob. Sydenh.* omnibus aliis corporis motionibus præferimus.

§. XV.

Statutam hanc vivendi rationem si quis accurate tenere animum sumit, certe videbit tam efficax auxilium atque levamen quale a nullo medicamento expectari potest. Quoniam autem pauci reperiuntur, qui talismodi legibus se adstringi patiuntur in procinctu

ctu ratio est quare tam difficilis sanationis sit ipsa podagra. In principio ut plurimum solet negligi, nemo vult vexari podagra, accusant modo calceamenta, modo aliquod aliud impedimentum, ita ut vix quisque sibi persvadere possit, se habere podagram. Accedit etiam, quod à consveta vivendi ratione voluptatib9, ad quas natura ratione sangvinei temperamenti inclinant, nõ velint penitus, quamuis forsan ad temp9, si dolores urgent, abstinere, sed licentiose semper vivant, adeoq; cum prima in herba facillime jugulari podagra queat, neglecta autem ferocior & pertinacior evadit, donec crebrioribus paroxysmis se invicem excipientibus sangvinis massa graviorem sibi contrahat discrasiam & immedicabilem vappescentiam, ut, concurrente simul dispositione hereditariâ, facile in tophaceam & consummatam degeneret, de qua Poeta canit.

Solvere nodosam nescit Medicina Podegram.

Ratio quare paroxysmi podagrici tam longum tempus sæpe infestent dolore suo hæc est: profundius latitat materia vitiosa intra ipsas membranas ac ligamenta articulorum, quæ angustissimos poros habent, & ex arctissime connexis fibris contexta sunt, unde materiæ vitiosa correctio & evaporatio in partibus talismodi frigidis & tensis lentissimo procedit gradu.

§. XVI.

Verno tempore facilius curatur item ætate juvenili, quia ob majorem ætheris motum transspriratio sangvinisque divisio ac sprirituascentia intensiòr est, & hinc etiam tunc temporis, uti etiam in æstate multo mitior esse solet. Hyeme autem adventante, quoniam debita humorum per poros eliminatio pro voto non

 suc-

ſuccedit & ſpirituum robur fractum, neceſſe eſt, ut ingens materiæ indigeſtæ colluvies accumuletur, in paroxysmos facile prorumpens ſi propius accedat ſol noſtro horizonti, unde hyems ſolet eſſe faber podagræ, ver autem parosyſmorum productor: adeoque ex hiſce patet, quare cura hyberno tempore difficilius procedat & longiores maneant paroxyſmi.

§. XVII.

Hiſce deductis operæ pretium eſſe exiſtimo paucis judicium noſtrum interponere de methodo hactenus uſitata ſanandi dolores podagricos. Pluret & ex iis exercitatiſſimi practici vomitoriorum uſum non ſatis dilaudare queunt in affectu hoc tam præſervando quam ſanando. Confert, ut podagrici omni verno & autumnali tempore circa æquinoctia præſervationis loco aſſumant vomitorium. In principio quoque podagræ proficuum eſſe ipſi *Galenici* jamdudum teſtati ſunt. *Dolæus Encycl. Med. p. 635. Hildanus cent. 6. obſ. 34. Mercatus de Morbis internis. l. 4. c. 18. River. praxi l. 6. c. 1. Sylv. pr. p. 153.* emeticorum uſum præſentiſſimum Judicant. Alii magni faciunt præſervationis cauſa lexantia ante ipſum paroxyſmum vel ſingulis menſibus. *Doctiſſimus Solenander in conſ. p. 78.* ſcribit ſe in paroxyſmi principio ſolere exhibere magno cũ ſucceſſu aliquod purgans primum id edoctum ab *Alex. Tralliano l. 11.* licet à multis hoc tempore reformidetur. Singulare eſſe ſcribit *eruditiſſimus Pechalinus obſ. 26.* quod arthritici leviorem plerumque experiantur inſultum detracta ex primis viis materia. Novi ait empiricum qui Medicamunto chymico ſeu cryſtalli lunæ eſſent ſeu martis aliquod vitriolum etiam in inveterato jam morbo poſt-

quam

quam biduo ante paregoricum dedisset, alvum magno cum fructu provocabat. Exadverso Sydenhamius illorum usum penitus rejicit. Nostra sententia hæc est, qui plenius vescuntur & largiori victui assueti sunt & mox ante paroxysmum primum invitante appetitu plus justo indulserunt gulæ, appropriata cathartica vel emetica summo cum fructu atque emolumento assumere possunt. Depletis enim sic primis viis â copiosa saburra humoru biliosorum & acidi exsuperantis, leviores evadunt paroxysmi, nec tam molesta symptomata anxietates dolores patiuntur ægri. Eadem ratione, qui non temperanter vivunt, sed copioso cibo ventriculum premunt, opus habent, sæpius repetere usum purgantium vel emeticorum, ut cruditatum accumulatio præpediatur. In eandem sententiam nobiscum accedit Lister tract. *de Arthrit.* 258. qui ita loquitur: unice illa aurea regula de abstinentia mihi certe, nescio an podagricis arridet, nempe ut iis quibus aut integra sanitas, aut longiora valetudinis bonæ intervalla cordi sunt, parva cibatio summæ curæ sit. Atque hoc omnibus hominibus, quocunque statu & conditione sint, cum ipsius quoque exercicii loco esse potest etiam pedibus ex toto captis. Qui tamen plenius vescuntur illos catarctica appropriata aut emetica interdum sumere necesse est.

§. XVIII.

Venæsectionem in paroxysmo nonnulli in frequenti solent habere usu, quæ tamen non potest proficere, nisi ubi dolorum ferocia & major inflammatio propter impeditiorem sangvinis in parte affecta circulationem metuenda. Hæc enim maxime in arthritide calida & vaga, ætate juvenili & ubi sanguis exsuperat

magnum curæ atque dolorum præſtat compendium. Ad avertendos paroxysmos ſatius eſſe exiſtimo ipſa abſtinere, ſed præſtat motu & abſtinentia imminuere ſuperfluum ſangvinis ſerum & cruditates in venis digerere atque ſubigere. Sangvinis enim emiſſione non tantum copioſum ſerum idque tartareum ſed & portio bona ſulphurea, quæ ſervanda erat, exhauritur. Quod podagræ medelam per lactis uſum attinet, hoc tam antiquitus, quam etiam hodierno tempore ceu certiſſimum præſidium ad expugnandam arthritidem commendatur, de quo legi merentur *Miſc. nat. curioſ. dec. 1. a. 6. 7. dec. a. 2. p. 3. dec. 1. a. 1. ob. 141.* Sennert. de febribus *l. 3. c. 3. p. 359.* Waldſchmied diſſ. de cura lactis. Pechlinus *obſ. 23.* Judicium autem noſtrum de cura podagræ per lac hoc facimus: non omnibus promiſcue convenit lactis uſus nec bene ſuccedit talis cura, quando nimirum corpus adeſt plethoricum, pituitoſum, ventriculus & vaſa colluvie viſcidorum acido tartareorum humorum ſunt obſeſſa, viſceraque obſtructa, in iis ſane lactis diuturniorem diætam male ceſſiſſe & viſcerum infractus diſpoſitionem ad cachexiam hydropem, abſceſſus, inflammationes internas excitaſſe non ſemel a nobis cum aliis fuit obſervatum. Quod ſi autem ſubjectum eſt macilentum, corpus eſt perſpirabile, humores ſalſos calidosque fovet, uti id accidit in arthritide bilioſa, volatili, efficaciſſimum eſſe lactis remedium emendando & elixiviando ſali tenui aptum non ibo inficias. Semper tamen primum ventriculi vires explorandæ ſunt, & videndum, an ferre poſſit illud & par ſit vincendæ coagulationi lactis, quæ in ventriculo nunquam non ſolet contingere. Multum autem refert, quem in modum lacte utamur.

mur. Optimum eſt, ſi calide ſorbilletur & ad dimidium mixtura veronicæ, chamædryos, agrimoniæ diluatur,: quo pacto obſtructiones & periculoſum coagulum quod lacticinia minantur, averti poſſunt. Accedit, quod hac ratione lac dilutum abſorbendis & eluendis ſalium particulis propter tenuiorem aquæ texturam poroſitatemque magis accomodatum ſit quam craſſa illa & fibroſa lactis ſubſtantia.

§. XIX.

De diaphoreticis in quorum uſu magnam ſpem collocare ſolent practici hoc monendum cenſemus, ne in uſum vocentur fortia ſalina oleoſa, quæ ſæpius majorem motum ac turbas ciendo ardorem dolorem non parum adaugere obſervata fuerunt, maxime in ſubiectis calidioribus & ubi ad volatilitatem ſal morboſum inclinat. Quoniam autē cutis congruum & univerſale peregrinorum ſalium exiſtit emunctorium, non ſine ratione commendantur illa, quæ circulum ſangvinis & perſpirationem corporis atque humorum ſubtiliſationem promovent, cutisque ſpiracula ſervant aperta: quo nomine præter potus aquæ calidos correctos aut herba chamædreos ceu ſpecifica a veteribus mirum æſtimata, radice chinæ vel ſaſſafr. hermodactylis, herba betonicæ (qui partim perdiureſin partim per diaphoreſin diluta ſalia ſangvinis ſecernunt,) motus atq; exercitatio corporis commendatisſima eſt, addimus & ipſam abſtinentiam tenuemque ac modicum victum, quibus corpus multum perſpirabile humoresque tenues redduntur.

§. XX.

Quoad topica, hæc parum fida & ſecura pronunciamus, quoniam propter tonum & ſenſum cutis variantem pro

diversitate individuorum contrarium sæpe & præposterum producunt effectum, adeo quod huic auxilio fuit, alteri detrimentũ efficiat materiam vel repellendo vel graviores dolores efficiendo. Securissimum itaq; est, nisi bene naturam morbi & partis affectæ an medicamenta ferre queat, perspectam habeamus, saltim quiete atque in temperato calore partem dolentem servare atq; fovere.

§. XXI.

Hæc sunt quæ de affectus hujus truculenti sanatione in medium proferre placuit. Unicam commendavimus vitæ & sanitatis conservatricem virtutem humano generi commendatissimam, temperantiam vitæque sobrietatem quæ omne ferme punctum absolvere potest tam intentione præservatoria quã curatoria, quandoquidem ab intemperantia & præpostera vivendi ratione si nativam debilitaten exceperis, unice natales suos petere nostrum affectum in dissertatione fusius deduximus. Equidem persuasissimum habeo, paucos fore contentos hac deductione, partim quoniam ipsis non arridebit accurata talis vivendi ratio, sed malunt licentiose & in omni luxu vivere, sustinere dolores, anhelantes saltim talem medicinam, qua cum morbo in gratiam redire queant salva sua voluptate. Alii dubitabunt de veritate assertionis nostræ, propterea quia secundum strictas diætæ regulas vixerunt nec tamen mitigationem doloris experti sunt. Hisce autem respondemus, non saltim in uno & per certum tempus sed in omnibus, si vehementia affectus id exigit & per sufficiens tempꝰ servari has leges debere, ut tota natura sese recolligat, & vincende morbo par evadat. Multi sunt, qui ad tempus bene vivunt, simul ac autem paulatim resurgit naturæ vis, protinus

tinus naturali inclinatione invitante, & consvetudine alliciente miscent voluptates atque intemperantiam. Et quando non statim experiuntur singulare â mutatione diætæ & temperantia emolumentum: fiunt impatientes & prolabuntur in consvetum vitæ genus & hæc jam ratio est, quare tam difficili negotio sanescat hic morbus. Si qui autem sunt qui in omnibus ex præscripto vivunt & sanitatem difficulter recuperant; illi cogitent, naturæ vim penitus esse fractam & tantam humorum malitiam, quæ in ordinem vix redigitur, conspirante simul hæreditaria dispositione, morbi diuturnitate ipsaque senectute. Valim tamen perpendant, nisi sic viverent, majora & sæviora symptomata etiam non citra vitæ periculum, ut incurrant metum fore. Nec autem quis putet amplissimum pharmaceuticum fontem tanta sterilitate laborare ut ex ipso non possit peti unum efficax remedium. Commendabo hinc instar omnium duo remedia magnæ præstantiæ atque virtutis ab Exc. Dn. Præside mihi communicata. Primum autem est liquor quidam antispasmodico diaphoreticus, qui tam externe, quam interne commodissime tempore paroxysmi adhibere potest nec non ad ipsam præservationem. Modus parandi hic est. Rec. Spir. Sal. Ammon. vinos. Unc. iij. Extract. castor: drach. ij. Succin. Unc. sem. Opii, Croc. ana drach. j. Camph. drach. sem. Hæc omnia accurate mixta in digestione resolve, sic evadit liquor saturatus cujus dosis est gut, 40. 50. 60. Sal volatile salis ammoniaci in hoc medicamento cum particulis paregoricis & tenuissimo evaporabili Sulphure castorei opii croci camphoræ intime nuptum ac mixtum est. unde intimioris admissionis penetrat totius corporis poros & acidum stimulans corrigit, mitigat, inviscat,

tu

tumultus spirituum sedat, nervosque singulari virtute solatur ac roborat. Adhibери potest in principio paroxysmi, quando adsunt insignes anxietates, dolores aliaque infensa symptomata & materia renuit extraverti. Idem remedium si ullum est; quod extrinsecus spasmum partis affectæ tollit, dolorificas tensiones sistit & stagnantem materiam corrigit, correctam ad evaporationem disponit, certe liquor hic est quem raro partes ex idiosyncrasia seu speciali textura sua reformidant. Alterũ remedium, quod extra paroxysmum adhibendum est mercuriale auri connubio nobilitatum & diaphoreticum est. Nihil magis aptum est potentissime obstructiones veteres in emunctoriis vel angustissimis glandulis consistentes solvere atq; expedire, quam mercurius, qui minerali suo spiritu æthereo tenuissimo partim & specifica gravitate sua sphæram corporis pervolat & humores in motum concitat. Quam rebelles morbi salivatione mercuriali depulsari queant, res in foro medico est notissima, hæc enim & hic utilis & multis experimentis corroborata. Latius de hac re videri meretur Kerkringius *in spicil. obs. 28. Sylvius in praxi p. 174. Rolfincius ordine & methodo speciali l. 6. Sect. 3. cap. 1.* Wedelius *de Medicam. facult. l. 2. Sect. 2. cap. 12.* Quoniam autẽ mercurius vehementissimum remedium nec omnibus individuis proficuum atq; accommodatum, præstat depuratissimum cum auro, quod ejus pernitialem vim singulari modo cicurare idoneum est, conjugere atque debito ignis temperamento tractare, ut fixam quodammodo acquirat naturam & purgantẽ atq; emeticam suam vim exuat. Tali methodo vidit Exc. Dn. Præses aliquot desperatos podagricos & hic Halæ Saxonum, virum qui per 12. annos contractura laboravit ex podagra sanitati restitutos ut ambulare & officio suo per aliquot annos fungi potuerint. Sed de remedio hoc & ejus usu forsan Deus alio tempore tractandi dabit occasionem. FINIS.